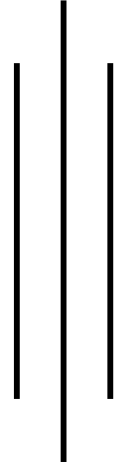
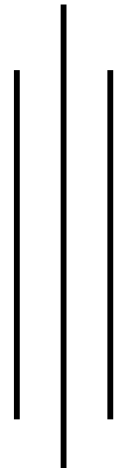

क्यानड ज्याकफ्रुट (टिनको बढामा बन्द गरेको कटहर)

औद्योगिक स्कीम

- परिचय र प्राविधिक पक्ष
- आर्थिक पक्ष

नेपाल सरकार
उद्योग मन्त्रालय
घरेलु तथा साना उद्योग विभाग
त्रिपुरेश्वर

क्यानड ज्याकफ्रुट (टिनको बट्टामा बन्द गरेको कटहर)

परिचय

कटहर गर्मी मौसममा फल्ने एउटा फल हो । प्रायजसो यो फल नेपालको बढी गर्मी हुने स्थान तराईमा प्रशस्त रूपमा पाइन्छ । पाकेको कटहर फलको गुदी गुलीयो हुन्छ भने नपाकेको कटहर तरकारीको रूपमा पनि सेवन गरिन्छ । पाकेको कटहरको गुदी यदी कम समय भित्र प्रयोग नगरे कुहिने सम्भावना बढी हुन्छ । अर्थात धेरै कटहर उत्पादन हुने क्षेत्रमा पाकेको कटहरलाई प्रशोधन गरी टिनको बट्टामा राख्दा लामो समयसम्म उपयोग गर्न सकिन्छ र अन्य ठाउँमा समेत पठाई बिक्री वितरण गर्न सकिन्छ ।

बस्तु उत्पादन प्रकृया

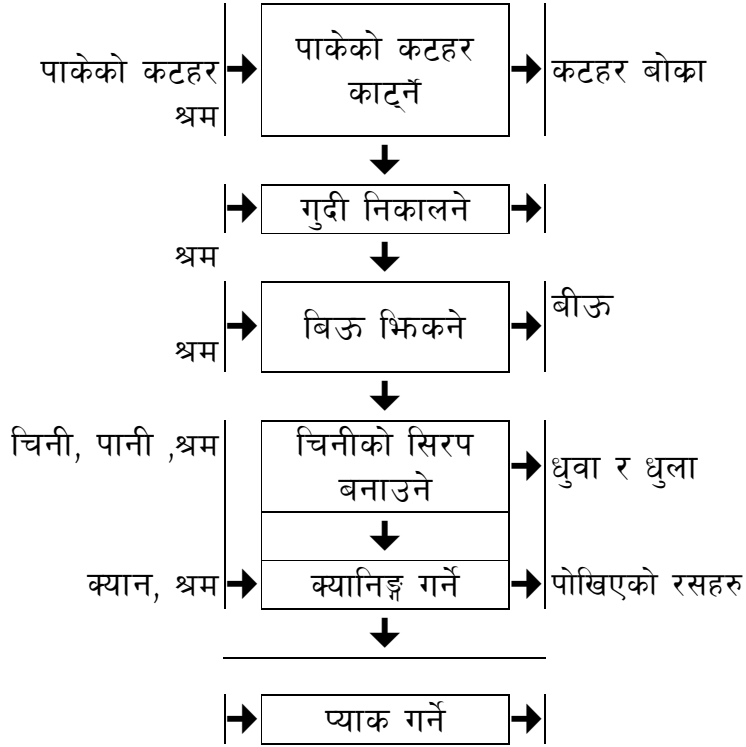
- पाकेको कटहरलाई टेवलमा राखी काट्ने । हातमा हल्का तेल लगाई कटहरको गुदीलाई निकाल्ने ।
- गुदीबाट बिउ भिकने र धुने ।
- अर्को तिर केटलीमा चिनी र पानीको सिरप बनाउने ।
- उक्त सिरपमा गुदीलाई हाल्ने र क्यानिङ्ग मेशिनमा राखी प्याकिङ्ग गर्ने ।

उत्पादन प्रकृया प्रवाह (Flow chart)

आगत (Input)

प्रकृया (Process)

निर्गत (Output)

वातावरणीय पक्ष

प्रदुषणको किसिम

प्रस्तुत उद्योगबाट खास गरी निम्नानुसारको खेर पदार्थको निस्काशन वा प्रदुषणबाट वातावरणमा असर पार्न सक्ने देखिन्छ ।

सि.नं.	प्रदुषणको किसिम	निश्कासन हुने बस्तुहरु	रोकथामका उपायहरु
१	ठोस खेर पदार्थ	कटहर बोक्रा, बीऊ र खरानी	कटहरको बोकालाई रसायणिक मल बनाउने, बीऊबाट बाइप्रोडक्ट बनाउने र खरानी किसानलाई दिने
२	तरल खेर पदार्थ	धुदा र सरसफाइ गर्दा निश्काष्ण हुने फोहोर पानी	खाल्डो बनाई जम्मा गर्ने
३	ध्वनी प्रदुषण	खासै ध्वनी प्रदुषण नहुने ।	मेसिनहरुको समय समयमा मर्मत, लुब्रिकेशन गर्ने, ध्वनीकम गर्ने साधानहरु प्रयोग गर्ने
४	वायु प्रदुषण	बोइलरबाट निस्कने धुवा र धुलो ।	चिमनी जडान गर्ने ।

सरसफाई

मेशिन औजारहरुलाई प्रयोग गरेर काम समाप्त भएपछी सफा गरी औजारहरु सुरक्षित तरिकाले निर्दिष्ट स्थानहरुमा राख्नु पर्छ । फोहोर मैलालाई तोकेको स्थानमा विसर्जन गर्नुपर्छ ।

कामदारहरुको स्वास्थ्य र सुरक्षा

कामदारहरुलाई आवश्यक मात्रामा र समय समयमा मास्क, पजा, एप्रोन तथा टोपी दिनुपर्छ । कामदारहरुलाई काम गर्ने मेसिन र प्रकृयाबारे जानकारी समय समयमा गराउनु पर्छ । कामदारहरुको स्वास्थ्य परीक्षण वर्षमा कम्तीमा एक पटक गराउनु पर्छ । बढी भारी सामान ओसार पसार गर्नु परेमा उर्पयुक्त गाडा वा साधनको प्रयोग गर्नुपर्छ । आवश्यक मात्रामा प्राथमिक उपचारका सामग्रीहरु उत्पादन स्थलमा हरसमय राख्नु पर्दछ । कामदारहरुलाई स्वास्थ्य वा काम गर्दा लागेका अप्ठ्यारा बारे समय समयमा अन्तरकृया गरी पृष्ठपोषण लिनुपर्छ र आवश्यक सुधारहरु गर्नुपर्छ ।

ध्वनी प्रदुषण:

मेशिनहरुको चल्दा उत्पन्न हुने ध्वनीले कसैलाई असर गरेको लागेमा इयर प्लग दिनु पर्छ ।

ट्रेनिङ्ग:

१. कामदार कर्मचारीहरुलाई काममा लगाउनु भन्दा पहिला तीनलाई कार्यस्थल देखाई प्रयोग हुने मेशिन र प्रकृया बारे जानकारी तथा तहां रहेका सम्भावित जोखिम तथा असरहरु बारे जानकारी दिनु पर्छ ।
२. उद्योगमा बिधमान जोखिमहरुबारे जानकारी दिएपछी त्यसबाट बच्ने उपाय तथा प्रयोग गर्ने साधनहरु र केही भएमा के के गर्ने र कसलाई सम्पर्क गर्ने जानकारी समेत दिनुपर्छ ।
३. नयां कामदारहरुलाई तीनले गर्नु पर्ने कार्यको जानाकरी गराई पुरानाको निर्देशन अन्तर्गत राखी ट्रेनिङ्ग दिई केही समय कार्य गराउनु पर्छ ।
४. कामदारहरुलाई वर्षमा कम्तीमा दुई पटक उर्पयुक्त , उत्प्रेरणा दिने खालका आवश्यक विषयका ट्रेनिङ्गहरु दिनु पर्छ ।
५. सबै कामदारहरुलाई प्राथमिक उपचार सम्बन्धी तालिम दिनु पर्छ ।

६. कामदारहरूलाई नयां प्रकृया वा मेशिनहरूबारे बेला बेलामा आन्तरीक वा बाह्य तालिम दिनु पर्छ ।

अग्नी तथा विद्युतिय आकस्मिक घटना:

अग्नी तथा विद्युतिय आकस्मिक घटनाबाट बचन र बचाउन उधोगस्थलमा पर्याप्त र उपर्युक्त स्थानहरूमा अग्नी निवारक यन्त्र (Fire Extinguisher) तथा बालुवा र आगो निभाउन प्रयोग हुने भाडांहरू तथा उपकरणहरू राख्नु पर्छ । सबै कामदारहरूलाई अग्नी निवारक यन्त्रहरू प्रयोग गर्न सिकाउनु पर्छ । विद्युतीय लाइनहरू (electrical wirings) को चेकजाचं ६ - ६ महीनामा गर्नु पर्छ , प्रयोग हुने विद्युतिय स्विचहरू औद्योगिक किसिमका (spark proof) र पर्याप्त क्षमताका हुनुपर्छ ।

औद्योगिक स्किम

Canned Jack Fruit

Canned Jack Fruit =100,000 Nos.

One Cann contains 425 gms fruit

१	परियोजनाको नाम		
२	वार्षिक उत्पादन क्षमता		
३	कारखाना स्थापना हुने स्थान	शहरी तथा ग्रामिण क्षेत्र	
४	वार्षिक काम गर्ने समय	दैनिक ८ घण्टा, वार्षिक ३०० दिन	
५	कुल पूँजी लागनी		८,६०६,७५०।००
क)	चालु पूँजी	२,५००,०००।००	
ख)	स्थिर पूँजी	६,१०६,७५०।००	
६	वित्तिय संस्थाबाट ऋण		५,१६४,०५०।००
क)	दिर्घकालिन ऋण	३,६६४,०५०।००	
ख)	अल्पकालिन ऋण	१,५००,०००।००	
७	मुनाफाको प्रतिफल प्रतिशतमा		४४
क)	कुल पूँजी लागनीमा	४४	
८	पार विन्दु		
क)	प्रतिशतमा		४९
ख)	मूल्यमा		८,५०२,८८०।९५
९	मुनाफा		३,७८४,१७१।५०
क)	वार्षिक आम्दानी	१७,५००,०००।००	
ख)	वार्षिक खर्च	१३,७१५,८२८।५०	

Canned Jack Fruit

शहरी तथा ग्रामिण क्षेत्र

औद्योगिक स्कीम

स्थिर पूँजी विवरण		एकाई	परिमाण	दर	जम्मा	१,७६०,०००।००
१	जग्गा	रोपनी	२	८०००००	१,६००,०००।००	
	जग्गा विकास	प्रतिशत	१०		१६०,०००।००	

२	निर्माण	एकाई	परिमाण	दर	जम्मा	१,६६०,०००।००
क)	Office Room	Sq. Ft.	500	800	400,000	
ख)	Factory Shed	Sq. Ft.	1,200	700	840,000	
ग)	Storage of Finished Goods	Sq. Ft.	600	700	420,000	
घ)	Miscellaneous				150,000	

३	मेशिन औजार	एकाई	परिमाण	दर	जम्मा	२,३३६,७५०।००
क)	Open Steam Kettle	Nos.	4	70,000	280,000	
ख)	SS Washing Table	Nos.	4	50,000	200,000	
ग)	Coal fired Boiler (100 kg Steam/hr)	No.	1	350,000	350,000	
घ)	Platform weighing scale	No.	1	100,000	100,000	
ड)	Canning Unit	No.	1	650,000	650,000	
च)	Other Accessories like spoon, knife etc.	L/S			90,000	

छ)	Testing Equipments	L/S			100,000
	Water Storage Tank	No.	1	25,000	25,000
	Water water Treatment equipments and others	L/S		150,000	150,000
	Contingency 15% for Import Duty, Transportation, Erection etc.				291,750
	Exhaust Fan and Fire Extinguisher				100,000

४ फर्निचर तथा फिक्वर अफिस इकुप्मेन्ट	१५०,०००।००
५ उद्योग लगानी हुनु पुर्व खर्च	७५,०००।००
६ तथा उद्योग संचालन हुन अघिको खर्च	१२५,०००।००

८ कुल स्थिर पूँजी ६,१०६,७५०।००

चालु पूँजी विवरण	परिमाण	एकाइ	जम्मा	२,५००,०००।००
क) कच्चा माल मौज्दात	३०	दिन	९३०,६००।००	
ख) प्रशोधनमा रहने	३	दिन	१२९,२९४।६८	
ग) तैयारी माल मौज्दात	१८	दिन	७६४,०६८।०५	
घ) उधारो विक्रि दिन	१९	दिन	६७६,०३७।२८	
चालु पूँजी लगानी			२,५००,०००।००	

क) कुल पूँजी लगानी	८,६०६,७५०।००
ख) कुल स्थिर पूँजी लगानी	६,१०६,७५०।००
ग) कुल चालु पूँजी लगानी	२,५००,०००।००

वार्षिक उत्पादन खर्च
स्थिर खर्च

१	हास कट्टी	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	३४६,६७५।००
क)	भवन	१,६६०,०००।००	प्रतिशत	५	८३,०००।००	
ख)	मेशिन औजार	२,३३६,७५०।००	प्रतिशत	१०	२३३,६७५।००	
ग)	फर्निचर फिक्चर	१५०,०००।००	प्रतिशत	२०	३०,०००।००	

२ विमा १ प्रतिशतले (स्थिर मुल्यमा जग्गाको मुल्य बाहेक)

४३,४६७।५०

	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	
३ ब्याज दिर्घकालिन ऋण	३,६६४,०५०।००	प्रतिशत	१२	४३९,६८६।००	४३९,६८६।००

४	अप्रत्यक्ष कर्मचारी	एकाई	परिमाण	दर	जम्मा	८२८,०००।००
क)	ब्यबस्थापक	जना	१	२५०००	३००,०००।००	
ख)	स्टोर क्लिपर कम सेल्स म्यान	जना	२	१५०००	३६०,०००।००	
गं)	पाले पियन	जना	२	७०००	१६८,०००।००	

५

५ कार्यालय खर्च

२३९,६००।००

क) मसलन्द छपाई अफिस समान

२०,०००।००

ख) भत्ता परिवहन

७५,०००।००

गं) मर्मत संभार

५०,०००।००

घ) दस्तुर महशुल

३०,०००।००

ड) भैपरी तथा अन्य

२५,०००।००

च) स्थिर विजुली खर्च

केभीए

१५

२२०

३९,६००।००

६ लेखा परिक्षण

२५,०००।००

७ कूल स्थिर खर्च

९,९२२,४२८।५०

चल खर्च विवरण

८	कच्चा माल	एकाई	परिमाण	दर	जम्मा	९,३०६,०००।००
a	Jack Fruit	Kgs		20		

			240,000		4,800,000
b	Sugar	Kgs	18,000	65	1,170,000
c	Citric Acid	Kgs	12,000	70	840,000
d	Anti Oxidants	Kgs	1,200	80	96,000
e	Metal Cans with label	Nos.	114,000	20	2,280,000
f	Cartoon , Labels	Nos.	4,800	25	120,000

९	प्रत्यक्ष कामदार	एकाई	परिमाण	दर	जम्मा	१,६३२,०००।००
क)	सुपरभाइजर	जना	१	१४,०००।००	१६,०००।००	
ख)	दक्ष कामदार	जना	२	१०,०००।००	२४०,०००।००	
ग)	अर्धदक्ष कामदार	जना	४	९,०००।००	४३२,०००।००	
घ)	सहायक कामदार	जना	१०	८,०००।००	९६०,०००।००	

१७

१०	उत्पादन तथा अन्य खर्च					६६०,४००।००
क)	विद्युत महशुल	२८८००	KHW	८	२३०,४००।००	
ख)	पानी				६०,०००।००	
ग)	Coal	२०	Mt	१६०००	३२०,०००।००	
घ)	मर्मत सम्भार				५०,०००।००	

११ ब्याज अल्पकालिन ऋण

परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	१९५,०००।००
१,५००,०००।००	प्रतिशत	१३	१९५,०००।००	

१२ कुल चल खर्च

११,७९३,४००।००

१३ कुल बार्षिक उत्पादन खर्च

१३,७१५,८२८।५०

	आम्दानी विक्री विवरण	एकाई	परिमाण	दर	जम्मा	१७,५००,०००।००
a	Canned Jack Fruit	Nos.	100,000	175	17,500,000	

मूनाफा ढ Gross Profit)		३,७८४,१७१।५०
बार्षिक बिक्रीबाट आम्दानी		१७,५००,०००।००
Sales Expenses	10%	१,७५०,०००।००
Net Sales Revenue		१५,७५०,०००।००
बार्षिक उत्पादन खर्च		१३,७१५,८२८।५०

Tax	20%	७५६,८३६।३०
------------	------------	------------

Net Profit	३,०२७,३३७।२०
-------------------	--------------

Break Even Point (%)	48.59%
-----------------------------	---------------

Return on Investment (ROI)	35.17%
-----------------------------------	---------------

वित्तिय विश्लेषण ढलक

पार विन्दु

पार विन्दु

प्रतिशतमा

४९

पार विन्दु मूल्यमा

८,५०२,८८०।९५

कच्चा पदार्थको मूल्य १० प्रतिशत बढेमा

कच्चा मालको मूल्य

१०,२३६,६००।००

कुल चल खर्च

१२,७२४,०००।००

कुल स्थिर खर्च

१,९२२,४२८।५०

विक्रीबाट आम्दानी

१५,७५०,०००।००

पार विन्दु प्रतिशतमा ६४

पार विन्दु कच्चा पदार्थको मूल्य १० प्रतिशत घटेमा

कच्चा मालको मूल्य ८,३७५,४००।००

कुल चल खर्च १०,८६२,८००।००

कुल स्थिर खर्च १,९२२,४२८।५०

विक्रीबाट आम्दानी १५,७५०,०००।००

पार विन्दु प्रतिशतमा ३९

प्रतिफल विश्लेषण

लगानीको प्रतिफल प्रतिशतमा ४४

स्वलगानीको प्रतिफल प्रतिशतमा ११०

नगद प्रवाह विश्लेषण

वर्ष	वार्षिक उत्पादन	
	क्षमता	विक्रीबाट आम्दानी रु. मा
१ वर्ष	५०	७,८७५,०००।००
२ वर्ष	६०	९,४५०,०००।००
३ वर्ष	७०	९,६०९,०७९।९५
४ वर्ष	८०	१२,६००,०००।००
५ वर्ष	९०	१४,९७५,०००।००